

NOVA PRAVDA

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,
Narodni dom, I. nadstropje. Telefon 77.

Izhaja vsako soboto.
Priloga: „Tedenske slike“.

Mesečna naročnina . . . . . 6 dinarjev,
za inozemstvo . . . . . 8 dinarjev.

Resna beseda slovenskemu delavcu.

Eno je neizpodbitno: gmotni in socialni položaj slovenskega delavca je od dne do dne slabši. Ni prav nič pretirano, ako rečemo, da je

delavec sredi kulturnega življenja pravi suženj.

Tako je naš slovenski in jugoslovanski delavec k tlom pritisnjen, da komaj diha. Vse to se je zgodilo kljub temu, da so zastopniki SLS in kršćanskega socializma imeli v Sloveniji neomejeno moč in s tem vse predpogoje, da bi tudi v državni gospodarski in socialni politiki mogli z zadostno učinkovitostjo zastopati koristi delavca in malega človeka sploh. Ljudstvo daje poslancem zaupanje zato, da poslanci mislijo na njegove potrebe in in da pod vsakim pogojem najdejo pota in sredstva za izboljšanje življenja.

Delo za ljudstvo zahteva veliko požrtvovanja in samozatajevanja.

V mnogih prilikah je treba pustiti iz vidika politične koristi stranke, ako je potrebno, da se dosežejo uspehi na gospodarskem in socialnem polju.

SLS in njeni poslanci neprestano pravijo, da so najbolj socialna in najbolj ljudska stranka. Ta naziv si vsakdo lahko hitro dá. Važnejše in koristnejše pa je, da ljudstvo to tudi dejansko čuti. Za politične stranke ni najvažnejše, da znajo ostro in brezobzirno napadati nasprotnike, kajti ozmerjati koga, je pač najlaže, bolj važno je, da manj govore in blatijo nasprotnike in

pokažejo več koristnega dela.

Kaj se pravi biti socialen in ljudski? To se pravi imeti za ljudstvo srce, videti njegovo dnevno trpljenje in njegove dnevne potrebe ter se kakor mravlja truditi, da se

preko vseh ovir dosegaajo uspehi.

Pravi socialni in ljudski čut nam veleva, da iščemo stikov in vez z vsemi, da ustvarjamo med ljudstvom ljubezen in razumevanje za medsebojne potrebe, da smo noč in dan samo skrbni gospodarji in

mislimo samo na to, kaj bomo jutri mogli koristnega storiti

in ne na to, kako bomo tega ali onega prevarili, da si utrdimo politično moč. Teh lastnosti SLS ni pokazala. Obnašala se je ves čas našega samostojnega državnega življenja, kakor tatinska družba, od katere eni na vasi ljudem pripovedujejo lepe besede, med tem pa drugi nemoteno kradejo po hišah dragocenosti. Ljudem je SLS govorila o ljudskosti in socialnih potrebah in pripovedovala, kako drugi tega ne razumejo, med tem pa so njeni poslanci v Beogradu

lomili kopja za republiko, za zvezo z Bolgarijo, za federacijo, z Radićem vred so vpili, da dol z davki in žandarji.

Vso svojo organizatorno, politično, denarno in duševno moč so položili v službo zanikanja obstoječega državnopravnega stanja in so več žrtvo-

vali za to, da narodna skupščina ni mogla razpravljati o socialnih zakonih, kakor pa za to, da se dela. Ako bi n. pr. SLS bila dejansko socialna, bi morala uvideti,

da je za našega človeka bolj potrebno mu zvišati zaslužek, mu dati dobro zavarovanje, ga preskrbeti za primer brezposelnosti, mu znižati davke, kakor pa ga skušati prepričati, kako velike koristi je zanj republika in zveza z Bolgari.

Za vse te stvari bi bil še vedno čas. Tudi za državno življenje velja, da je treba delo tudi časovno porazdeliti: važnejše stvari naprej, manj važne pozneje. Če bi se SLS vseh 8 let s svojim velikim številom poslancev pehala samo za to, da doseže znižanje davkov, da uredi zavarovanje in dá delavcu dobro pravno varstvo, bi vsakdo moral priznati, da se poslanci trudijo za ljudske koristi. Tako pa o vsem tem ni govorila, veliko pa je govorila o republiki, o liberalcih, o nepoštenju pri drugih, mnogo se je pogovarjala z Radićem, sklepala je z radikali Markove protokole, da ni prišlo do volitev v oblasti.

SLS je usodno pogrešila, ko se je z vso svojo silo zaletela za nevažnimi in nedosegljivimi stvarmi,

da je danes po tolikih letih borbe morala utihniti o avtonomiji in da Radića preklinja. Stranka, ki toliko let nekaj blagoslavlja in nato preklinja, ni ljudska stranka, ni stranka življenja, v katerem je hitro treba odločitve, kaj je prav in dosegljivo in kaj ne, da se po nepotrebnem ne izgublja čas in moč.

Te usodepolne pogreške politike SLS morajo imeti vpliv tudi na njeno politično moč, na

razpoloženje volilcev proti SLS.

Ni dvoma, da se mora razpoloženje volilcev napram kaki stranki ravnati le po delu in uspehih te stranke. Čim večjo ima stranka zavest in mirno vest, da je za socialni blagor vse žrtvovala in dosegla tudi uspehe, tem bolj samozavestna in mirna je taka stranka,

tem manj se poslužuje laži in varanja ljudstva, tem manj obljublja, ker vé, da vsega tega njej ni potrebno, ker pošteni sodniki-volilci bodo sodili le po delih. SLS pravi, da je edina zaščitnica slovenskih koristi, da vse dobro izhaja od nje, vse škodljivo pa od drugih. Resničen je pregovor, da se dobro blago samo hvali, kdor sam sebe preveč povzdiguje, je sumljivo. Požigalca ljudstvo samo pretepe in ni treba ljudi nanj šele nahujskati. Zato se moramo danes čuditi, kako je mogoče in potrebno, da se SLS v tem volilnem boju poslužuje tako nepoštenih in protiljudskih sredstev, da volilce vabi na svojo stran.

Ako ima SLS res toliko nevenljivih zaslug za delavca in kmeta, bi človek mislil, da mu bo te zasluge obrazložila in konec.

Tako pa SLS teh zaslug ne razlaga, pač pa pravi, da <bo> prišla v vlado in da <bo> delala, da <bo>

imela moč, izpostavlja sv. Rešnje Telo, vpije, da je vera v nevarnosti, duhovniki morajo hoditi od hiše do hiše, žene in dekleta morajo moliti za srečen izid volitev.

Takih sredstev se nikakor ne poslužuje stranka, ki ima v narodu zaupanje.

radi svojega koristnega dela. Blatenje nasprotnikov je nepošteno in tudi nepotrebno za stranko, ki pravi, da je edina odrešenica. Ali je šele umetno treba ljudi prepričati, da je tako, ali sami tega ne vidijo?

Volilna borba SLS je taka, da mora v vseh poštenih in trezno mislečih volilcih vzbuditi sum,

da SLS preganja sila slaba vest in da uspehe upa doseči le še z blatenjem drugih, z vero in hudičem.

Taka stranka pa potem ne sme govoriti, da ima za seboj ljudsko zaupanje, prosto in svobodno voljo volilcev, pač pa le strah volilcev. Taki volilci pa niso sposobni, da uredijo državno gospodarstvo.

Delo SLS je nesocialno in protiljudsko in zaseduje namene, ki so narodu tuji. To je SLS pokazala predvsem z dolgoletno borbo za prazno avtonomijo in s kričanjem proti drugim, dalje pa s svojim delom v zadnji vladi.

V zadnji vladi bi s svojimi štirimi ministri, kolikor jih do sedaj še ni imela nobena slovenska stranka, mogla pokazati z delom, kar je prej obljubljala z besedami.

Ljudstvo pa je doživelo bridko razočaranje in zaman išče pojasnila za to, kar je SLS storila. Dr. Korošec po svojih shodih udriha po nasprotnikih in govori, kaj bo, o «uspehih» SLS pa je tiho, tiho kakor grob, ko bi bilo potrebno, da se narodu o svojih delih izpove. Za delavca ne pove prav ničesar, reče samo, da <bo> treba to in ono, za kmeta pravi, da je znižal carino na pluge in galico, za trgovca pravi, da more davke plačevati z boni do 250 Din. To je vse, le berite te žalostne govore!

Tem hujši pa so grehi SLS, o katerih ne govori.

Ti grehi so tako veliki, da se ne smemo prav nič čuditi, da dr. Korošec vé, da bodo njegove

**V Sloveniji na
deželi je povsod
naša skrinjica**

3. (tretja).

**Le v mestu Ljubljani je
2. (druga).**

skrinjice prazne, ako vere in duhovnikov ne pokliče na pomoč. Ko na frontah niso mogli s krogami naprej, so si izmislili strupene pline in razne zvijače.

SLS je na zadnji vladi brez najmanjšega pritiska in brez najmanjše potrebe glasovala za vnebovpijoče krivice našemu delavcu,

kmetu, uradniku itd. Od njenih glasov je bilo vse odvisno in ako bi znala in hotela prinesiti za Slovenijo gospodarske in socialne koristi, bi kratkoma mogla reči, da bo glasovala proti proračunu, ako se tej in tej zahtevi ne ugotovi druga stranka — radikali — bi bila prisiljena ugoditi. Tako pa SLS o najvažnejših socialnih določbah ni zinjla besedice, ni ugovarjala, ni stavila protizahtev — danes pa se opravičuje, da je bila premalo časa v vladi. Ako bi bila na vladi samo v uri glasovanja, bi mogla zahtevati in doseči to, kar je prej neprestano poudarjala, da je nujno potrebno, in da bo za te zahteve šla magari v smrtni boj. Zakaj je glasovala za davek na ročno delo, za obdavčitev invalidov in staroubojencev, za večmilijsko znižanje proračuna ministrstva za socialno politiko, zakaj ni zahtevala ukinitve zakona o zaščiti države, zakaj ni glasovala za to, da se oni, katere je sama označila za korupcioniste, vtaknejo pod ključ, zakaj je pristala na redukcije in znižanje plač na železnicah, zakaj je ukinitela oddelke za socialno skrb in s tem ukinitela del ministrstva za socialno politiko, zakaj je glasovala za visoko darilo črnogorskim princem, ni pa našla izhoda za bedni položaj invalidov, staroubojencev, brezposelnih, zakaj je zvišala davke zasebnim nameščencem, državne zvaničnike degradirala v dnevnikarje. — Zakaj vse to? Človeku zastaja razum in ne razume.

Saj je SLS še v januarju slovesno in javno izjavila, da bo glasovala proti proračunu, ker isti pomeni za Slovenijo katastrofo.

Ko pa je prišla v vlado, je isti proračun branila in zanj glasovala. Ta sprememba je mogla nastati samo iz hvaležnosti za to, da je SLS dobila štiri ministre in da je prišla do vladne moči. Pa kaj ji koristi slovenskega volilca mar? Če bo siten, ga bo že premotila. Če se danes volilec razburja, da je SLS velekapitalistom s členom 82. finanč-

nega zakona znižala davke za veliko milijonov, mu pravijo, da to sicer res ni prav, vendar pa so to znižanje davkov «spregledali». Zato bodo volilec tudi skrinjice SLS spregledali!

Tako je SLS znala braniti svoja socialna načela, računa na omejenost volilcev in jih v svoji predrznosti vabi, da zanjo glasujejo.

Vse drugačno borbo za koristi delavca so vodili zastopniki Združene gospodarske liste.

Znali so doseči mnogo dobrega, spominjamo samo na rudarsko zavarovanje, na zakon o zaščiti delavcev, na zavarovanje industrijskega delavca, na zakon o inspekciji dela, o delavskih zbornicah itd. V letu 1925. SDS n. pr. ni hotela

glasovati za proračun, ker ni bilo izvedeno izenačenje davkov.

Kdor ima možgane za to, da misli, SLS voliti ne more. SLS ne nudi jamstva, da bo v **bodoče boljše:**

kajti zvezala se je z vladnimi radikali, proti katerim je danes vse, razen dr. Korošca.

Da slovenski volilec, zlasti delavec, tudi socialistov in komunistov voliti ne more, je jasno. Kajti oni niti med seboj reda narediti ne morejo, kako bi naredili red v skupščini?

Za resnega slovenskega delavca je samo 3. skrinjica, v Ljubljani pa druga.

Živela borba slovenskega delavca v fronti demokracije!

Enotna napredna fronta.

Najbolj se klerikalci boje enotnega, združenega nastopa vseh naprednih skupin v Sloveniji. Klerikalci se imajo zahvaliti za svoje uspehe edinole razdvojenemu nastopu svojih načelnih nasprotnikov. Klerikalci so do sedaj pri vseh volitvah enotno nastopali. Naj so se v svojih organizacijah tudi prepirali med seboj, pri volitvah še nikdar niso postavili več kot ene kandidatne liste.

Samo po sebi in nujno je moralo priti v naprednih skupinah uverjenje, da je proti enotnemu nastopu klerikalcev mogoč edinole združen nastop vseh, ki se ne strinjajo z rimsko politiko. Vsa nasprotja v naprednih vrstah se morajo umakniti višjemu cilju, ki je ta, da se zmanjša vpliv klerikalne politike v Sloveniji.

S posebnim veseljem in zadoščenjem so zato napredni volilci pozdravili odločitev, da nastopijo pri volitvah v narodno skupščino na eni listi Samostojno demokratska, Narodno socialistična in stara Samostojna kmetijska stranka. Na enotni napredni listi so na prvih mestih najodličnejši zastopniki vseh naprednih skupin z izgledom, da dobi vsaka skupina v narodni skupščini svojega zastopnika.

Narodno socialistična stranka kandidira na skupni napredni listi po sklepu svojih organiziranih članov **tovariša Rudolfa Juvana, Rudolfa**

Tumpeja in Frana Rupnika. Dalje je na listi tudi tovariš **dr. Joža Bohinjec**, član načelstva Narodno-strokovne zveze. Za vsakega narodnega socialista pomenijo že samo imena navedenih kandidatov garancijo, da imajo delavci in nameščenci v napredni fronti svoje najboljše zastopnike, ki so s svojim mnogoletnim udeleževanjem v javnem življenju dokazali, da so možje resnega in poštenega dela, vredni popolnega zupanja. Vsakega narodnega socialista dolžnost je, da agitira in voli liste napredne fronte, ker s tem pomaga k izvolitvi za narodne poslance svojim najožjim voditeljem.

Med delavce in nameščence prihajajo agitatorji, ki pravijo, da se napredni blok ne bo brigal dovolj za socialne in gospodarske težnje delovnega ljudstva. Seveda ne morejo ti agitatorji svojih trditvev z ničemer utemeljiti in opletajo s samimi praznimi frazami, hoteč s svojo zgovornostjo premotiti napredne volilce. **Napredni blok je zastopnik našega malega človeka in se nastanja predvsem na moč nameščencev in delavcev. Že samo dejstvo, kdo predstavlja večino somišljenikov naprednega bloka, nam mora zadostovati za garancijo, da je buržujska in velekapitalistična politika popolnoma nemogoča v naprednem bloku.** Poleg tega se pa moramo zavedati, da bi nihče izmed zastopnikov delavstva

Ivan Albreht:

(Nadaljevanje.)

Tiničino breme.

Peljal jo je v ovčji hlev in ji je razkazoval drobnico. Vsaka je imela svoje ime in o vsaki je vedel Francelj kaj zanimivega. Za tem so šli v sadovnjak in so skakali po travi, v skedenj so šli in na šupo, kjer je pri vsakem koraku zašumelo seno pod nogami.

«Tukaj bomo ležali, na senu — kaj,» je ponudil Francelj in Tini je bila takoj zadovoljna.

Medtem je zaklicala teta Mica k večerji in deca je odhitela v hišo.

«Grda je Matilda, grda,» je razlagala Vrtnica med jedjo in Tini je poslušala vse z veliko naslado. Vsaka beseda, ki je bila naperjena proti materi ali očetu, ji je bila živa uteha.

«Tudi Tomi — kar pije. Nič ni ž njim,» je menil Vrtnik.

«Stric,» se je oglasila Tini — «pa mamu tepe.»

Vsi so sprejeli besede s smehom in tudi Tini sama se je smejala. Vse ji je prišlo tako kakor lepe sanje in le strah, da bi se morala prerano predramiti iz njih, jo je motil in ji delal skrbi. Vendar je bilo vseprek toliko razvedrila zanjo, da se ni utegnila vdajati samotnim mislim. Rezika, ki je že znala malce plesti in nekoliko kvačkati, ji je razlagala

svojo učenost. Pripovedovala ji je o šoli in ji je kazala sveto pismo s slikami. Vesoljni potop je zanimal Tini najbolj.

«Ali bo še kdaj,» je vprašala tako pristrčno, da se ji je smejalo vse od kraja.

Rezika je skomignila z rameni in je vprašujoče pogledala očeta, a Vrtnik se je sklonil: «Ali se bojiš Tini?»

Dekletce je vtaknilo levi kazalec med ustni:

«Rada bi —»

«Zakaj?»

«Potem bi šli mi v barko — vsi: stric, teta,» je naštevala po vrsti — «naših pa ne bi vzeli s seboj —»

Zopet je dobila smeh v odgovor.

«Takole si človek zavrže otroka,» je menila teta Mica polglasno proti možu, ki je sočutno zmajeval z glavo.

Polagoma je odšla deca leč, a pokoj ni hotel k njej. Razigrana trojica se je smejala — Tini je bila taka, da bi je človek ne spoznal: Prva v razposajenosti, prva v smehu, prva v najrazličnejših izmišljotinah.

«Gremo štet zvezde,» je ponudil Francelj, ko so se že naveličali igranja v senu.

«Kako?» je hotela utešiti Tini svojo radovednost.

Francelj je razložil:

«Vsak človek ima svojo zvezdo. Kdor jih šteje in prišteje do svoje, umrje.»

«Tega že nočem,» je odvrčala Rezika.

Tudi Tinco je zmagala bojazen.

«Doma bi že umrla,» je premišljevala zase — «tukaj pa ni treba.»

Ugovarjati vendarle ni hotela; kajti stvar ji je bila preveč nova in mikavna.

«Poglejmo raje, če bo nebo odprto,» je stopila Rezika z novim predlogom v ospredje.

«Kako je pa to?» je zakipela v Tini radovednost z novo močjo.

Francelj in Rezika sta hitela s pojasnjevanjem:

«Na nebu se zasveti —»

«Kdor vidi in izmoli —»

«Dokler gori na nebu —»

«En očenaš —»

«Pride po smrti precej v nebesa —»

«Če umrje pod milim nebom,» je še dostavil Francelj na koncu in Tini je gorela od začudenja in navdušenja. Poskakovala je od tal in je z obema rokama stiskala kratko krilce:

«To, to — Dajmo to.»

Splazili so se na prosto. Topla noč je dihala bajke in na nebu so migetale zvezde kakor poredna očesca.

Sedli so pod košato jablano. Listje je šelestelo in tu pa tam je začivkal na veji ptič, ki se je bil mimogrede predramil iz spanja. «Zdaj plešejo vile,» je razlagal Francelj.

«Rojenice hodijo okrog,» je menila Rezika in je pritegnila Tinco k sebi tako, da je sedela v sredi med njo in med Franceljnom. Vse tri

in nameščencev, v katerih poštenje niti zadvojniti ne moremo, kandidiral na listah naprednega bloka, če bi vedel, da tudi v bodoče ne bo mogel tako vztrajno kot doslej zastopati interesov delovnega ljudstva.

Sicer se pa takoj lahko spozna iz prave strani agitatorje proti naprednemu bloku, če se jih od bližje pogleda. **Ti agitatorji so predvsem najeti od klerikalne stranke, ki bi še nadalje rada dobro živela na račun razdvojenosti naprednih volilcev.** Z nami bodo vsi napredni volilci soglasnega mnenja, da so ravno klerikalci najmanj poklicani govoriti o brigi za delovno ljudstvo. Vsaj so ga zadnji čas za bogato plačane ministrske stolčke ponovno izdali in mu prizadejali največje krivice.

Nameščenci in delavci se tudi ne morejo navduševati za agitacijo iz socialno demokratičnih in komunističnih vrst. Samih obljub je sito delovno ljudstvo in nihče si ne bo zboljšal svojega položaja s socializmom od jutri, ampak edino le

s socializmom od danes. Delovno ljudstvo si želi praktičnih uspehov v socialni politiki in gospodarstvu, in uvideva, da z gradovi v oblakih še nihče ne bo imel strehe in kruha. Poleg tega je pa tudi nespametno glasovati za komuniste in socialne demokrate, **ki prav nikjer ne bodo zmagali s svojimi kandidati.** Če bi socialni demokrate in komunisti nastopili pri volitvah z eno listo, bi mogoče dobili mandat. Ker so pa razdvojeni in se pripravajo med seboj kot najhujši sovražniki, je pa izključeno, da se bo zanje končala volilna borba ugodno. Kdor bi glasoval za marksiste, le indirektno podpira klerikalce, ker bi s svojim glasom oškodoval napredni blok, ki ima najlepše izgleda na volilni uspeh. **Za vsakega političnega slepca je jasno, da je bolje za delavstvo in nameščence, če zmagajo tovariši Juvan, dr. Bohinjec, Tumpelj in Rupnik, kot pa da je zastopstvo delavskih interesov prepuščeno klerikalnim reakcionarjem.**

Javni nameščenci in volitve.

Javni nameščenec nam piše:

Zahteva vseh javnih nameščencev je, da se državna uprava depolitizira. Za sprejem v državno službo in za službeno presojo nameščencev sme biti merodajna edinole njegova kvalifikacija, zmožnost, pridnost in poštenost v službi. Odstraniti se mora iz državne uprave partizanstvo. Nikogar se ne sme preganjati radi političnega prepričanja. Glavno je, da je nameščenec v službi korekten, kar dela pa izven uradnih ur, je pa njegova zasebna zadeva.

Največje krivice je prizadejal javnim nameščencem radikalno-radičevski in pozneje klerikalni režim. Še nikdar se javnim nameščencem ni tako slabo godilo kot zadnji dve leti. Vladinovi so dosledno odklanjali vse upravičene zahteve javnih nameščencev. Ni zato čuda, če si posebno javni nameščenci žele spremembe režima in na čelu vlade može, ki bodo imeli srce tudi za zatirane in zapostavljene javne nameščence.

Klerikalci danes taje, da se niso zavzemali za zahteve javnih nameščencev. Z zavijanjem hočejo dokazati, da so njihovi prijatelji. Potre-

bujejo pač krogljice javnih nameščencev in jim je vsaka laž dobra, samo da bi se pokazali v lepi luči. Vendar vsa zavijanja ne pomagajo nič. Resnica ostane resnica in naj jo klerikalci še tako potvarjajo.

Najprej je radikalno-radičevska vlada zmanjšala javnim nameščencem **draginjske doklade.** Vlada je utemeljevala svoj ukrep s tem, da mora dobiti sredstva za podpiranje poplavlencev. Nerazumljivo je, da je vlada iskala denar ravno pri javnih nameščencih, ki so največji reveži. Velekapitaliste je vlada pardonirala. Mesto da bi bogatini pomagali revežem, so si morali reveži pritrpati od svojega že tako skromno odmerjenega koščka kruha, da pomagajo revežem, prizadetim od poplav. Že vladina odločitev sama po sebi, da naj javni nameščenci v prvi vrsti plačajo škodo, ki so nastale vsled poplav, je bila nesocialna in krivična. Še očitnejša je pa bila krivica potem, ko se je zvedelo, da poplavljeni niso dobili niti pare od denarja, ki se je vzel javnim nameščencem. Danes je dokazano, da je bilo sklicevanje na poplavlence le izgovor, da je vlada lahko prikrajšala javne nameščence.

Radikalno-radičevski vladi je sledila klerikalna vlada. Ta vlada se je prav posebno žalostno proslavila med javnimi nameščenci s finančnim zakonom državnega proračuna za leto 1927-28. **Klerikalci so v družbi z radikalni brezsrčno poslabšali bistvena določila službene pragmatike.**

Člen 306. finančnega zakona določuje, da se **zvaničniki in služitelji**, ki nimajo več kot tri leta efektivne službe, prevedejo v dnevničarje. Zvaničniki in dnevničarji so bili s tem ukrepom najteže prizadeti. Že zajamčene pravice so se jim ukinitile. Odvzelo se jim je pravico do napredovanja in pokojnine. Vsak čas se jih lahko vrže na cesto in naj služijo kot dnevničarji tudi deset ali dvajset let.

Proračunski amandmaji določajo nadalje, da se **podaljšuje javnim nameščencem službena doba** za dosego pokojnine od deset na petnajst let. Vsakteri javni nameščenec se zaveda, da mora v državni službi vztrajati toliko časa, da doseže pokojnino, če prej ne opeša radi boleznimi, ali pa umrje. Podaljšanje službene dobe tudi nima namena, da se pridržijo javne nameščence v javni službi. Vladinovi so imeli pri sprejetju tega zakona čisto druge cilje. Znano je, da se z dodatnimi določili službene pragmatike lahko brez vzroka postavi javnega nameščence na cesto. Do sedaj so bili v nevarnosti, da bodo odslovljeni iz državne službe le oni, ki še nimajo deset let službe in s tem pravice do pokojnine. Kajti vlada navadno ni odpustila nameščence, ki je imel deset let službe, ker bi mu morala potem plačevati pokojnino. Sedaj se je službena doba podaljšala na petnajst let. To se pravi, da vlada lahko odslovi javnega nameščence n. pr. s štirinajstimi leti službe, ne da bi mu zato dala najmanjšo odškodnino. Zadnjega v mesecu pride iz Beograda brzojav o odslovlitvi in prvega že ne dobi odpuščen javni nameščenec plače. Po 14 letih službe je vržen na cesto in prepuščen stradanju in bedi s svojo družino vred.

Ukiniten je bil z glasovi klerikalcev člen 123. službene pragmatike, ki pravi, da se sme dati iz državne blagajne nameščencu in upokojencu **brezobrestno posojilo v izmeri trimesečnih prejemkov**, če nastopi v rodbini bolezen, smrt, ali druga skrajna sila. «Slovenec» je utemeljeval ukinitvev tega določila službene pragmatike s tem,

je prevzela tajinstvena moč noči in čari davnih, pravadnih bajk.

«Kdo nosi pri vas otroke?» je vprašala Rezika sestrično, ko se je bila naveličala gledanja proti nebu.

«Ne vem —»

«Pri nas jih nosi Kapusova Lena. Veš, kje jih dobi?»

Tini je odkimala in še vedno s pozornostjo iskala odprtine na nebu.

«V tolmunu pri Dravi. Samo ona sme tja. Če gre kdo drugi, ga precej potegne povodni mož k sebi.»

«Kako?» je zopet strmela Tini nad novim razodetjem in se je primaknila tesno k družici.

«Tako, ker je velik in hud.»

«Otroke lovi in žene topi,» je pojasnil Francelj z besedami, ki jih je čul pogostoma v dolgih zimskih večerih.

Tinico je začel polagoma zmagovati strah. Vse, kar je že čula ta večer in to noč, se je pletlo po njenih mislih tako živo in v taki bujnosti, da si že ni več upala prosto gledati okrog sebe. Kar se je ganilo kje, povsod je slutila Tini nevidno bitje. Zdaj je pričakovala prikazni s te, zdaj z one strani.

«Gremo spat,» je zaprosila komaj slišno.

«Poglej, tamle precejajo Vile zlato,» je opozoril Francelj in pokazal z roko na nebesno stran, kjer se je bila pravkar utrnula zvezda.

Tini je zadržala po vsem telesu:

«Pojdimo —. Če pridejo sem.»

«Saj otrokom ne store nič žalega,» jo je bodrila Rezika.

«Vseeno,» je prosila Tini že blizu joka.

Ko so ležali v senu, je premišljevala Tini o vsem, kar je čula in doživela čez dan.

«Če bi le že bila velika,» je tonila v želji — «potem bi vzela Franceljna in bi ostala pri njem.»

Misel jo je prevzela s toliko močjo, da jo je zazibala v spanje. Kmalu se je razgovarjalo samo mirno otroško dihanje med seboj. Sanje so se pletle iz slike v sliko. Resnična minulosť se je srečavala in se družila s slikami podzavestne domišljije in je ustvarjala znana in neznana bitja in pokrajine. Najbolj grozna je bila tisto noč v Tininih sanjah podoba — materina.

V.

Tini se je predramila in začudeno gledala okrog sebe. Od tramovja je visela cunjasta pajčevina in lastovke so frčale skozi okrogle line ven in noter. Na mestih, kjer so se križali prečniki in podolžniki, je bilo nabranega prahu na kupe. Iz ene take kepe, ki je bila nekoliko večja od drugih, je sfrlela lastovica.

«Gnezdo,» se je razveselila Tini in je hkratu spoznala svojo okolico. Onadva sta še spala.

Splazila se je s kupa in stopila na prosto. Belo jutro jo je poščegetalo po zaspanih očes-

cih in misel na dom jo je prevzemala, da je bila žalostna in plaha.

Ko je stala tako sama, je pomislila na mater in vse grdo je padlo z njene slike. Tista edina noč je stala pred njo, ko sta ždeli z mano pri umirajočem Tončetu. Stopila je že par korakov, da bi na tihiem odšla domov, ko je nenadoma ugledala botra Jožeta.

«Ali pojdeš z menoj,» se ji je smejal in napregal konja.

Dekletce se je nasmejnilo in molčalo.

«Se peljeva v Celovec,» je v šali vabil Vrtnik dalje.

Tini je odprla usta:

«Grem!»

Iz šale je nastala resnica in po zajtrku je posadil Vrtnik dekle kraj sebe na voz.

Bilo je proti koncu avgusta, lep in solnčen dan. Polja kakor slikana in z zlatom potrošena, travniki v zadnjem zelenju po košnji, a zadaj zasanjani in strmeči gozdovi in gore.

Tini se je ozirala okrog in ni mogla do besede. Vse se ji je zdelo tako svečano in praznično, da ni mogla misliti na nič drugega kakor na Vile in Rojenice. Šele, ko je zagledala šolo v Glinjah, se je spomnila nenadoma:

«Ali ste vi Nemeč, stric?»

Vrtnik se je nasmejnilo:

«Naak!»

«Naš atej pa pravi, da mora biti vsak človek Nemeč, če hoče kaj veljati.»

(Dalje prihodnjič.)

da se doslej itak ni javnim nameščencem dajalo posojil. Cinična in skrajno reakcionarna je utemeljitev klerikalnega glasila. Ali bi ne bilo za klerikalce lepše, če bi zahtevali od vlade, da se prično dovoljevati posojila, ne pa da glasujejo za odpravo zakonitih določil o posojilih in s tem za vselej onemogočijo, da bi javni nameščenci dobili od svojega službodajalca-države pomoč v najhujši sili.

Ukinjen je bil z glasovi klerikalcev člen 137. službene pragmatike, ki določa, da se v službi ponesrečenemu nameščencu, ki je za nadaljnje delo nesposoben, všteje v pokojnino doslužena

leta in še deset let. Sedaj je položaj tak, da bo vsak uslužbenec, ki se ponesreči v službi pred desetimi leti, odslovljen brez vsake odpravnine in kot invalid dela prepuščen ubožnemu skrbstvu občin. Država ne bo zanj skrbela, če se je tudi v njeni službi ponesrečil.

Dovolj je dokazov že iz najnovejše dobe, ki prepričevalno dokazujejo, da so radikali in klerikalci največji sovražniki javnih nameščencev. Pri volitvah ne dobe glasov od javnih nameščencev, ker nihče ni tako neumen, da bi poljubljaj bič, ki ga neusmiljeno pretepa.

Zadnji aduti.

Klerikalcem silno slaba prede. Na njihovih shodih ni nič več one borbenosti, kot so jo navajeni klerikalni veljaki še iz prejšnjih let. Tudi klerikalni volilci so pričeli uvidevati, da je politika SLS zgrešena in da nima slovensko ljudstvo od nje nobene koristi. Posebno so si klerikalci omajali svoj položaj med ljudstvom s tem, da so se zvezali z radikali, proti katerim so dolga leta samo zabavljali in jih med svojimi ljudmi razkričali kot najslabše ljudi. Dosedanji klerikalni volilci ne morejo razumeti, kako naj naenkrat povzdignejo na nebeški tron ravno radikale, katere so poznali samo iz korupcijskih afer in iz velesrbskih teženj. Klerikalni voditelji so sicer sklenili večno prijateljstvo z delom radikalov, ni pa tega prijateljstva sklenilo tudi ljudstvo.

Klerikalni voditelji se ne morejo obraniti očitkov radi krivic, ki so jih prizadejali ljudstvu z glasovanjem za zadnji državni proračun. Ljudstvo je splošno prepričanja, da je bil vstop klerikalnih voditeljev v vlado pogrešen, kakor je bil pozneje še bolj pogrešen pakt prijateljstva z Vukičevićem, ki v radikalni stranki ne pomeni veliko.

Vsa klerikalna agitacija se sedaj vrti okoli zatrjevanj, da pride po volitvah SLS v vlado in v vladi tudi ostane več let. Klerikalci tolažijo volilce, če do sedaj nismo mogli ničesar napraviti za vas, bomo pa pozneje, ko bomo sedeli zopet v vladi. Klerikalne obljube pa niso počenega groša vredne. Danes je že gotovo, da bo Vukičevićeva skupina takoj po volitvah odletela iz vlade in z njo tudi klerikalci. Davidović, ki sedaj še sodeluje v vladi, na vseh svojih shodih ugotavlja, da po volitvah noče imeti nobenega opravka več z Vukičevićem. Prav tako pravi Trifković, podpredsednik radikalne stranke, ki

je tudi javni nasprotnik Vukičevićeve politike. Klerikalci dožive z blejskim paktom neizbežno blamažo in niti govora ne more biti o tem, da bi po volitvah sodelovali pri katerikoli vladi. Z zvezo z Vukičevićem so se namreč zamerili vsem strankam in jih tudi Davidović nič več ne mara, če tudi še pred kratkim ni zavračal zvez z njimi.

Klerikalci trosijo neresnico o njihovem vstopu v vlado tudi zategadelj, da bi posebno javne nameščence prestrašili, da glasujejo s SLS, ker bo imela «moč». Seveda bo pa ves trud klerikalcev zaman. Javni nameščenci so v ogromni večini odločeni, da glasujejo proti SLS, tem laže, ker vedo, da se SLS nimajo prav nič bati in naj tudi grozi z vlado — v kateri nikdar ne bo!

Napredno fronto bi klerikalci prikazali radi tudi tako, kot da v napredni fronti odločuje neka «klikla», to se pravi skupina ljudi, brez pooblastila organizirancev. Tudi ta klerikalni adut ne bo držal. Preprozoren je namen klerikalcev. Radi bi oblatili posamezne voditelje naprednega bloka, povzročili razdor v enotnih naprednih vrstah in s tem skovali za sebe politični kapital. Toda vsi člani naprednega bloka pa predobro vedo, da so sami, vsi pristaši organizacij, odločili, kdo kandidira in da se je za kandidate izbralo najboljših izmed najboljših. Klerikalci bi bolje napravili, če bi odpravili klikarstvo v svoji stranki. Vsaj vemo, kdo odločuje v SLS: peščica visoke duhovščine, nekaj fabrikantov in advokatov. Vsaj vemo, kako poslušajo v SLS glas organizirancev. Primer, kako je SLS opeharila krščanske socialce, je predobro znan javnosti. Kadar klerikalci govore o klikarstvu, je prav tako, kot se godi v veseli zgodbi: Lovi tatu!

Tudi ti zadnji aduti ne bodo pomagali klerikalcem. Pri volitvah bodo klerikalci poraženi!

Dr. Korošec in železničarji.

Nekaj časa je šel med nekaterimi našimi železničarji glas, da je edini dr. Korošec oni mož, od katerega lahko pričakujejo, da izposluje izboljšanje njihovih razmer. Zakaj naj bi bil dr. Korošec tako velik prijatelj železničarjev, ni vedel nihče povedati, še manj pa utemeljiti. Nekateri kratkovidni železničarji so trdili trdovratno svoje in nič ni pomagalo, da se je ugotavljalo, da SLS, katere načelnik je dr. Korošec, še nikdar ni bila naklonjena železničarjem.

Ko je nastopila klero-radikalna vlada, je prišel čas, da pokaže dr. Korošec, kaj da zna in da opraviči svoje zagovornike po železnicah, da so imeli prav, ko so ga hvalili.

V času ko je vedrila pod vladino marelo SLS in njen načelnik dr. Korošec, ni bil menda izmed vseh slojev nihče bolj razočaran in tepen kot ravno — železničarji. Naenkrat so na železnicah prišli ob sapo vsi dr. Koroščevi zagovorniki.

Samo na področju ljubljanske železniške direkcije je bilo pod klerikalnim režimom reduciranih štiristo železničarjev. Kar čez noč so jih odslovili in v času največje brezposelnosti po-

stavili na cesto. Nesrečne in lačne družine so jokale in železničarji so preklinjali usodo, ki jim jo je naprtil klerikalni režim. Tej krivici se je pridružila še druga. Delavcem profesionistom, ki so ostali še v službi železnic, je pa klerikalni režim zmanjšal mezde in odpravil nadure. Železničarjem so klerikalci povzročili največjo bedo.

Pri sprejemanju državnega proračuna bi klerikalci lahko pomagali železničarjem — samo če bi hoteli. Vsaj so imeli radikale popolnoma v rokah. Brez klerikalcev bi ne mogel biti izglasovan proračun. Toda klerikalci niso našli niti besede protesta proti odpravi legitimacij, proti kršenju osemurnika, proti nerednemu nakazovanju službenih oblek, proti konfuznemu službenemu reču na železnicah, vse jim je bilo prav, da so le oni sedeli na udobnih ministrskih stolčkih.

Sedaj vidijo železničarji, kaj je SLS in dr. Korošec. Na dan 11. septembra noben železničar ne bo volil klerikalcev.

Dopisi.

ZAGORJE OB SAVI. Prijatelju na grob! († 10. septembra 1926.) Ivan! Ko sem se poslednjikrat v življenju poslavljaj od Tebe, je bila Velika noč. Pozdrav Tvojih iskrenih se oči me je vzpodbudil, da vztrajam. Razšla sva se za vselej. Z veselim obrazom sem šel od praga Vaše hiše z globokim prepričanjem v srcu, da boš res ozdravel, — da se zopet vidiva, ko se v božičnih počitnicah vrnem domov. Dobro se še spominjam Tvojih besed, dragi Ivan; videl si svojo prihodnost, bral svojo obsodbo. Jaz pa sem te tolažil, da zopet ozdraviš, da boš deloval za napredek naše mladine kot si doslej. A varal sem se: ko mi pišejo od doma, da si šel v zdravilišče, je nova nada vzklopela v mojem srcu. «Ozdravil bo!» sem se vzradostil. — Ali bilo je nasprotno. V jeseni sem prejel od Tvojega brata žalostno vest: Ti si umrl... Ves dan sem bil potr in premišljeval sem mater naravo. Popoldne zvem vslo resnico, ki me je globoko pretresla. Žal mi je še danes, da mi ni bilo mogoče obiskati Te na mrtvaškem odru in se posloviti od svojega najboljšega prijatelja, da bi Te pogledal v obraz in Ti podal roko za zadnji pozdrav. A ni mi bilo dano. Poromal sem v duhu na Tvoj pogreb, ki je bil tako časten in lep. — Ko si zbolel, nisem mislil na nevarnost, ko je postala bolezen grozeča, sem upal, da Ti smrt prizanes, Tebi, fantu najlepših let. A ura se je stekla, luč je dogorela. Preminul si, a umrl nisi! Duh Tvoj je samo zamenjal temo s svetlobo, splaval je iz doline solz tjakaj, kjer ni hlapčevskega življenja materije. — Vendar prerano si nam odšel. Tebe, dobri prijatelj, sem izgubil in Te čakam, da prideš nazaj in mi zopet kaj poveš... Čakam, toda zaman Te bom čakal. Nič več se ne povrneš! Zakaj bi pač hodil nazaj v ta stari svet, v to strahotno življenje, ki Ti je vzelo mladost? Pač prišel bi nazaj radi ljubljene matere. Njo bi potolažil, saj je žalostna in potrta do smrti. Glej, s Teboj vred je trpela, s Teboj vred prebdela dolge in težke noči, Ti pomagala, lajšala bolest in čakala na Tvoje zdravje. Saj ne veš, kako ji je hudo, ker si odšel prezgodaj... Ravno tako tudi Tvoja sestra, ki se je toliko žrtvovala ob času Tvoje bolezni; tudi sedaj ni večera, da bi ne pohitela na Tvoj grob prižgati luč. — Tvoj grob je sedaj podoben svetišču, ki gori vedno v njem luč. Podoben je pa tudi mejniku mojega življenja: Vsak dan grem k Tvojem grobu, ker ravno tu dobim največ utehe. Mislim si ob Tvojem grobu: Spolnila se Ti je vsaj ta želja, da počivaš na domačem pokopališču, ne vem pa, kje čaka mene. — To na Tvoj grob ob obletnici Tvoje smrti, dragi Ivan! — V. D. Zagorski.

MEŽICA. Našemu ljubemu «Napreju» ni po volji, da smo se upali pisati o njegovem shodu. Ta preklicana «Nova Pravda», da si kaj takega upa. No, pa je «Napreju» napravil poklon ženskam, češ, da so prihitele na shod, ker se zanimajo za napredek. Ja, ja, za napredek se ženske zanimajo, pa za tak napredek, ki se vrti okrog pariške mode. Saj se še pri nas vidi tak napredek. «Napreju» bo doživel še več naših poročil in bo še večkrat moral vzdihniti «o ti ferdamani Sokoli». Pa nas ta dični listič tudi vprašuje, kaj smo napravili za odpuščene rudarje. Zakaj to sprašuje, mar bi vprašal svoje mežiške sodruge, četudi niso pri nas fehtarili za svoje reduciranje, katerih je samo 3. In mi smo se vsi odzvali, prav radi in vsak po svoji moči. Potem pa tudi naj vpraša svoja dva delegata, zakaj sta pri Delavski zbornici zavzela stališče proti podpiranju brezposelnih, češ, da se podpira lenoba. Če bi sodrugi pri «Napreju» toliko napravili za brezposelne kot mi, potem bi jim bili hvaležni. Mežiško delavstvo je sklenilo voliti 3. skrinjico in pokazati «Napreju» figo, ker s svojim razdiralnim delom samo škoduje delavskemu pokretu. «Zaveden Sokolec.»

Sedaj je čas.

Najbolj željno pričakuje delovno ljudstvo, da se vendarle enkrat že konsolidirajo razmere v državi: da se uveljavi socialna zakonodaja, uredi gospodarstvo in omogoči slehernemu, da z delom zasluži vsaj toliko, da preživlja sebe in svojo družino. Vsi smo prepričani, da ima naša država vse predpogoje, da bi njeno ljudstvo lahko živelo srečno in zadovoljno. Navzlic temu pa občutimo na svojih plečih krvavi bič socialnih in gospodarskih krivic, ki so vsaki dan hujše.

Kjerkoli poslušamo glas ljudstva, povsod naletimo na same pritožbe, vse je edino, da je vodstvo države v nepravilnih rokah in da prav posebno Narodna skupščina, kot najodličnejši reprezentant ljudstva, ni vršila svojih dolžnosti. Nihče se ni pritoževal, da je bila nedelavna Narodna skupščina razpuščena in da je ljudstvu dana prilika, da si izvoli novo zastopstvo.

Sedaj je priložnost, da ljudstvo na najučinkovitejši način izrazi svojo nejevoljo nad režimi, ki so poznali samo partizanske protekcije za posamezne izvoljence, popolnoma so pa zametavali ugoditev zahtev splošnosti, vsega ljudstva. **Volilna pravica je najdragocenejša državljanska pravica ljudstva. S kroglico odločujejo volilci, komu poverijo svoje zaupanje, kdo naj v novi Narodni skupščini zastopa njihove interese.**

Vse tarnanje po volitvah ni piškovega oreha vredno. Kakor si posteljemo na dan volitev, tako bomo ležali. Vse navduševanje po shodih, vsa kritika po domah in v razgovorih s svojimi sotrpini ne pomaga nič, če ne storimo na dan volitev svoje dolžnosti. **Ni dovolj, če izrekamo svojo obsodbo nad režimovci z besedami, z dejanjem, s kroglico v roki, je edinole mogoče obračunati z zatiralci ljudstva.**

Dobe se tudi taki volilci, ki pravijo, kaj bi se udeleževal volilne borbe, vsaj vse skupaj nič ne pomagajo. Taki volilci širijo malodušje in odvrčajo od boja tudi tiste, ki bi se ga sicer udeleževali. Brez dela se ne doseže uspeha. Ako stojimo ob strani, potem tudi pričakovati ne moremo, da se razmere izboljšajo. **Kdor se na dan volitev vzdrži volitev, tisti neposredno glasuje za reakcionarne režimovce in jim pomaga, da se še naprej vzdrže na površju.** Prepričani smo, da bi že zdavnaj odleteli iz vidnejših in odločujočih mest v naši državi vsi sovražniki ljudstva, ako bi se volilci posebno na dan volitev vselej v polni meri posluževali svoje moči. **Malodušje je zato neutemeljeno, kvarno in velika zavira, da že vendar enkrat napočijo boljši časi.**

Verujemo, da je ljudstvo že precej utrujeno od neprestanih volitev. **Toda vzdržati je treba, ker samo vztrajnost in odločnost zmaguje.**

Korupcija.

Veliko je kriva korupcija, da še do danes niso urejene gospodarske razmere v državi. Še vedno so na odgovornih mestih ljudje, ki bi se radi okoristili na račun državnih blagajn. Kjer se pa steka denar v državne blagajne, da se z njim uganja korupcijo, tamkaj seveda mora zmanjkovati denar za splošne potrebe, ki so v dobrobit vsemu ljudstvu.

Ni čuda, da so se vsi pošteni državljani odločili, da prično najostrejši boj proti korupciji. Klerikalci, ki so se poslužili vseh gesel, od katerih so pričakovali, da bodo prijazno sprejeti pri ljudstvu, so tudi pričeli preganjati korupcijo in govoriti o njenih slabih posledicah na shodih in v časopisju. Klerikalci so pa še vsako zdravo gibanje diskreditirali. Tako so tudi neizmerno škodovali akcijam, katerih namen je bil zatreti korupcijo. Klerikalci so šli celo tako daleč, da so vzeli v svojo zaščito največje korupcioniste v državi, samo — da se obdrže v vladi. Sploh klerikalci takoj pozabijo na vso svojo

načelnost, na vse, kar obljubijo, kakor hitro so postavljeni pred bogate vladne jasli.

V parlamentu je bil izvoljen anketni odbor, katerega naloga je bila, da preišče vse znane korupcionistične afere in nato stavi narodni skupščini predlog, da se krivce izroči sodišču. Anketni odbor je končal preiskavo in dognal, da je Rade Pašičeva družina oškodovala državo za okroglo 100 milijonov dinarjev. Vse stranke so bile zato, da se korupcioniste eksemplarično kaznuje. Le radikali so bili proti temu, da se postavlja pred sodišče korupcioniste, ker bi potem marsikateri njih pristaš tudi obsedel v za-

poru. Toda radikali so bili v manjšini in ves odpor jim ne bi nič pomagal, če bi jim ne priskočili na pomoč klerikalci. Na dan 9. februarja tega leta so klerikalci v anketnem odboru skupno glasovali z radikali, da se korupcionistov ne izroči državnemu pravdnistvu.

Vsa klerikalna borba proti korupciji se je izkazala kot demagogija, ki je zasledovala le vlopitev glasov pri volitvah. Klerikalci so si enkrat za vselej vzeli legitimacijo, da govore proti korupciji v državi, ker so jo v odločilnem trenutku sami podprli in onemogočili, da tatovi milijonskih vrednot ne pridejo pod ključ.

Kaj nam piše invalid?

Dovolite, gospod urednik, da Vas opozorim zdaj pred volitvami na «delo» klerikalnih poslancev v prid vojnim invalidom.

Invalidi največ trpimo po zaslugi klerikalne stranke, katera se vedno usti, kako usmiljeno srce da ima do nas. Navedem naj tale dogodek:

Dne 31. marca t. l. je odpustil gospod dr. Gosar več invalidov iz državne službe in to po večini z večjimi procenti invalidnosti ter z družinami. Sicer so nas nekaj sprejeli nazaj kot dnevničarje, a dali so nam le plače od 600 do 850 Din na mesec. Od te vsote pa še odtegnejo: prispevek za bolniško blagajno ter 3-3 % davek na ročno delo. Kako naj zdaj invalid, ki ima živeti ženo in 4 otroke, shaja s to plačo. Službo moramo vršiti ves dan in kot hišniki še ponoči. Pri redukciji so odpustili tudi višje uradništvo, a so ga po večini zopet nazaj sprejeli, oziroma reaktivirali. A za nas invalide pa se nihče ne zmeni, če smo tudi imeli po več let službe.

Dr. Gosar je tudi ukinitel oddelek za socialno politiko, tako da se zdaj vse invalidske zadeve rešujejo le v Beogradu, kar pa traja po več

tednov in mesecev, preden dobimo odgovor, a še to po večini neugodno. Znani so primeri, ko je ministrstvo invalidom že pred več meseci odobrilo podporo ter so tozadevne priznanice invalidi že pred meseci podpisali, a denarja še danes niso dobili. Stranka, kakor je SLS, pač ne zasluži, da bi ji mi invalidi še nadalje zaupali. SLS nas pozna samo ob času volitev, a potem si pa misli, čim prej pogine vojni invalid, tem prej bo invalidsko vprašanje rešeno. Invalidi, le poglejte malo nazaj. Kako nas so gospodje od SLS v času svetovne vojne blagoslavljali ter navduševali za Avstrijo, a zdaj, ko bi morali gorje, ki so nam ga zakrivali, popraviti, pa nimajo niti toliko usmiljenja, da bi nam vsaj to dali, kar predvideva invalidski zakon.

Vojni invalidi, dobro premislite, preden spustite kroglice, komu zaupate svoj glas, kajti vsak glas, oddan za SLS, pomeni, da glasujete sebi v škodo. Zatorej 11. septembra volimo vsi moze napredne liste, ki so vedno imeli res sočutje do nas invalidov in niso samo obljubovali, ampak tudi vse izvršili, kar so obljubili.

Prava podoba.

SLS je likvidirala zadnje ostanke socialnega skrbstva v Sloveniji;

SLS je odvzela javnim nameščencem že pridobljene pravice, zagotovljene v službeni pragmatiki;

SLS je delavstvu znova predpisala davek na ročno delo;

SLS je neizmerno obdavčila privatne nameščence;

SLS je kronskim upokojevcem prikrajšala dohodke z novim davkom;

SLS je reducirala železničarje in zmanjšala mezde delavskemu osebju;

SLS je obvarovala korupcioniste z glasovanjem v anketnem odboru zaslužene kazni;

SLS je oškodovala invalide za 80 milijonov dinarjev s tem, da je njihovo proračunsko postavko za to vsoto zmanjšala;

SLS je zatajila svoj slovenski program, ker se je zvezala z najslabšim delom velebrske radikalne stranke;

SLS je pričela obljubljeni, da prične izvajati zakon o zaščiti države nad protiklerikalnimi Hrvati. Četudi se je svoj čas prav rada postavljala, da je proti temu zakonu;

SLS gazi avtonomijo občin, ker trpi najbrezobzirnejši komisariat svojih eksponentov na ljubljanskem magistratu in je uvedla tudi komisariat v trgovski zbornici, ker so se volilci izrekli proti njej;

SLS se je v oblastni skupščini izrekla proti zavarovanju za starost in onemoglost;

SLS ni hotela izvesti najostrejših akcij proti velekapitalistični Trboveljski premogokopni družbi, ker se to ne krije z njenimi poslovnimi interesi;

SLS je stranka, kateri mora vsak pošten in napreden član našega naroda na dan volitev obrniti hrbet, kajti

SLS je toliko kot reakcija, teror in je največja rasprotnica novodobnih teženj delovnega ljudstva.

Med delavstvom.

Kadar je klerikalna stranka nastopala med delavstvom se je posluževala najradikalnejših socialno-političnih gesel. Nihče je ni mogel v njeni demagogiji doseči, še komunisti so z gledali kot pritlikavci in slabiči pred klerikalnimi zgodbami o bedi in potrebah delovnega ljudstva. Marsikateri delavec je nasedel klerikalnim vabam in oddal glas SLS kandidatom. Klerikalci so vedno zatrjevali, čakajte, ko bomo mi v vladi, bo konec nadvlade velekapitalizma in delavec bo z lahkoto dosegel vse svoje pravice.

Prekmalu se je pa pokazalo, da klerikalci niso resno mislili z socialno politiko. Takoj so vrgli v politično ropotarnico vse svoje lepe obljube delavcem in so se zvezali z najslabšim delom radikalne stranke in pospeševali likvidacijo socialne politike v državi.

V dobi klerikalnega vladanja so se ukiniteli socialno-politični oddelki pri velikih županijah. Klerikalci so glasovali za državni proračun, ki znižuje za socialno zavarovanje delavstva državno subvencijo od 2 milijonov na 500.000 dinarjev.

Klerikalci so pristali, da se davek na ročno delo še naprej pobira, še več, klerikalci so obdavčili z davkom na ročno delo še delavce v avtonomnih in državnih podjetjih, ki so bili doslej oproščeni tega davka. Klerikalci so zmanjšali proračunsko postavko za invalide za ogromni znesek 80 milijonov dinarjev in reducirali še zadnje ostanke protézne delavnice v Ljubljani. Klerikalci so zamemarili vprašanje socialno politične reciprocitete z Nemčijo, ki je bilo baš takrat aktualno, ko so sedeli v vladi. Ni čuda, če potem umirajo naši delavci od glada v Westfaliji, če imajo v domovini kot svoje tako zvane «zaščitnike» klerikalne reakcionarce.

V ljubljanski oblastni skuščini so klerikalci odklonili naš predlog, da se izvede anketa o razmerah v premogovnih revirjih in pritisne na Trboveljsko premogokopno družbo, da prične bolj človeško postopati z rudarji. Klerikalci so se tudi v oblastni skupščini izrekli proti izvedbi starostnega zavarovanja in so sploh najslabše dotirali proračun za socialne potrebe.

Ko so klerikalci prišli do moči, je delavstvo spoznalo, da je vsa klerikalna ljubezen do zatiranih laž. Sedaj, na dan volitev je prilika, da se delavstvo maščuje nad socialnimi reakcionarci in enodušno odča svoje glasove proti kandidatom SLS. Med delavstvom so klerikalci končno odigrali.

K politični situaciji.

Do volitev imamo še samo nekaj dni, zato se vse

politično življenje v Beogradu giblje samo okrog volitev

in okrog tega, kakšen bo položaj po volitvah. Kakor je podoba, bodo radikali ostali razcepljeni in voditelj vladnih radikalov ministrski predsednik Vukičević ne bo uspel. S tem, da je radikalna stranka izključila Vukičevića, je

izgubila na pomenu tudi dr. Koroščeva pogodba z Vukičevićem.

Dr. Korošec s svojo stranko in Vukičević z delom radikalnih poslancev bosta po volitvah v taki manjšini, da ne bosta igrala nikake vloge pri sestavljanju vlade.

Klerikalcem je že močno žal, da so se s svojo zvezo z radikali

izpostavili v Sloveniji najhujšim napadom,

ki so jim odnesli veliko število dosedanjih pristašev. Pač tudi razsoden klerikalni pristaš ne more razumeti, kako se je mogla SLS zvezati z radikali, katere je še nedavno zmerjala s korupcionisti, framasoni in velesrbi.

Kakor vse kaže, bodo pri volitvah predvsem pridobili na glasovih samostojni in Davidovičevi demokrati. Tudi bo po volitvah nedvomno prišlo

do velikega bloka demokracije,

v katerem bodo Davidovičevi in samostojni demokrati ter še nekatere druge manjše stranke. Ta blok si odkritosrčno želimo vsi slovenski demokrati, ki bi radi tudi, da se demokrati obeh struj po vsej državi združijo v mogočno stranko, pred katero ne bodo pomenili klerikalci in radičevci ničesar.

Sam Davidovič napoveduje, da bo prišlo do tega bloka.

Verjetno je, da bo blok demokracije prevzel vlado

in začel enkrat resno delo. Začeti se mora resen boj proti korupciji, izenačiti se morajo davki, odpraviti se mora vsako nasilje, izvesti se mora resna enakopravnost vseh treh plemen in vseh stanov. Naš cilj mora biti: blagostanje in zadovoljnost vsega jugoslovanskega naroda.

Spričo bližajočih se volitev so pri nas zunanje-politični dogodki stopili bolj v ozadje.

Kandidatna lista.

VOLILNO OKROŽJE MARIBOR-CELJE.

Nosilec liste dosedanji narodni poslanec:

dr. Ljudevit Pivko.

Okrajni kandidati:

Volilna okraja Brežice in Celje: kandidat: **Ivan Urek**, kmet, župan in oblastni poslanec v Globokem; namestnik: **Josip Omladič**, kmet in župan v Braslovčah.

Volilna okraja Dolnja Lendava in Murska Sobota: kandidat: **Štefan Godina**, evangelijski župnik in oblastni poslanec v Gornjih Petrovcih; namestnik: **Janez Preininger**, šolski upravitelj v Dobrovniku.

Volilna okraja Konjice in Šmarje pri Jelšah: kandidat: **Anton Perkovič**, župan in oblastni poslanec pri Sv. Florijanu pri Rogatcu; namestnik: **Franc Petelinšek**, posestnik in kolar v Oplotnici.

Volilni okraj Laško: kandidat: **dr. Jože Bohinjec**, ravnatelj Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani; namestnik: **dr. Fran Roš**, odvetnik in župan v Laškem.

Volilni okraj Ljutomer: kandidat: **Andrej Rožkar**, kmet na Cvenu; namestnik: **Jakob Zemljič**, kmet in župan v Radencih.

Volilna okraja Maribor desni breg in Ptuj: kandidat: **Rudolf Tumpelj**, železniški uradnik v Mariboru; namestnik: **Ivan Mikša**, kmet v Prvencih.

Volilni okraj Maribor levi breg: kandidat: **dr. Milan Gorišek**, odvetnik in župan pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah; namestnik: **Vekoslav Spindler**, novinar in tajnik SDS v Mariboru.

Volilni okraj Ormož: kandidat **Lovro Peťovar**, posestnik in oblastni poslanec v Ivanjkovcih; namestnik: **Jožko Lah**, posestnik in trgovec v Oslušovcih.

Volilni okraj Prevalje: kandidat: **dr. Josip Erat**, zdravnik v Dravogradu; namestnik: **Josip Leskovšek**, rudar v Mežici.

Volilna okraja Slovenjgradec in Gornji grad: kandidat: **Peter Mravljak**, posestnik

v Vuhredu; namestnik: **Franc Kolenc**, posestnik v Juvanju pri Ljubnem.

VOLILNO OKROŽJE LJUBLJANA-NOVO MESTO.

Nosilec liste dosedanji narodni poslanec:

dr. Gregor Žerjav.

Okrajni kandidati:

Volilna okraja Črnomelj in Novo mesto: kandidat: **Klement Belovsky**, posestnik pri Sv. Heleni; namestnik: **Janez Smuk**, župan in posestnik v Mlaki.

Volilna okraja Kamnik in Ljubljanska okolica: kandidat: **Jakob Kušar**, posestnik v Notranjih gorica pri Ljubljani; namestnik: **Kajetan Pogačnik**, posestnik in uradnik v p. v Kamniku.

Volilna okraja Kočevje in Krško: kandidat: **Anton Jug**, gimnazijski ravnatelj v Ljubljani, Aleksandrova cesta 10; namestnik: **Josip Oberstar**, posestnik in trgovec v Sodražici.

Volilni okraj Kranj: kandidat: **Ivan Lončar**, posestnik in župan v Trziču; namestnik: **Anton Križnar**, posestnik, gostilničar in trgovec v Straziču pri Kranju.

Volilna okraja Litija in Logatec: kandidat: **Rudolf Juvan**, uradnik zastavljalnice v Ljubljani, Gledališka 7; namestnik: **Karel Kovač**, trgovec, posestnik in gostilničar v Starem trgu pri Rakeku.

Volilni okraj Radovljica: kandidat: **Josip Ambrožič**, posestnik v Ljubnem na Gorenjskem; namestnik: **Franjo Rupnik**, železničar v p. v Ljubljani, Beethovnova 9.

MESTO LJUBLJANA.

Kandidat: **dr. Albert Kramer**, oblastni poslanec in direktor «Jutra» v Ljubljani, Knaflejeva 5; namestnik: **Ernest Vargazon**, načelnik komercialnega oddelka direkcije državnih železnic v Ljubljani, Resljeva cesta 31.

Naša skrinjica je povsod v Sloveniji 3. (tretja), le v mestu Ljubljani je 2. (druga)!

Narodno-strokovna zveza.

Vsem članom Narodno-strokovne zveze!

Ponovno opozarjamo vse člane, da velja za vse obvezna volitev Naprednega bloka, v katerem so tudi naši zastopniki. V nedeljo morajo vsi naši člani na volišče in voliti na Kranjskem in Štajerskem 3. skrinjico, v Ljubljani 2. Tovarishi! Pojdite vsi do zadnjega na volišče!

★

Zakaj gremo tudi člani NSZ v volilni boj?

Naša NSZ je po svojem programu in delovanju sicer nepolitična organizacija. Vendar pa mora vsaka strokovna organizacija imeti v vidiku tudi državno gospodarska in socialna vprašanja ter ji ne sme biti vseeno, kdo in na kakšen način se rešujejo ta za vsakega državljan tako važna vprašanja. Pri nas so strokovne organizacije, ki imajo v svojem programu tudi točko o politični neodvisnosti, a se vsaka izreka za eno izmed kandidatnih list. Krščanski socialisti, odhorno njihova Jugoslovanska strokovna zveza dela z vso svojo močjo za SLS, ravno tako dela Strokovna komisija za listo socialistov itd. In jasno je, da tudi NSZ ne sme potem ostati doma in gledati, kako drugi delajo za najbližje poli-

tične stranke. Izmed vseh strokovnih organizacij pa naša celo ne sme ostati pasivna, ker ji je napredni blok dal par lepih mest na svojih listah in je NSZ sama postavila svoje delavske kandidate. Dolžnost vseh članov NSZ je sedaj, da za te liste tudi kaj napravijo in pomagajo tem listam do največje zmage. Nam delavcem mora biti pri srečanju vprašanje rešitve gospodarske in socialne politike pri nas, posebno sedaj, ko so jo klerikalci v zadnjem času tako zapeljali. Bivši minister za socialno politiko, ki se je na vsa usta širokoustil po klerikalnih agitatorjih, kaj vse bo napravil za delavstvo, je v zadnjem času odrekel, odnosno moral odreči in je s tem pokazal, da je kapitalistična roka v SLS močnejša kot mala grupica krščanskih socialcev. Napredno in vse ostalo pošteno delavstvo pa je ravno v času ministirovanja Gosarja videlo in se prepričalo, koliko so vredne obljube klerikalcev. Zato bo s temi ljudmi tudi obračunalo prav tako kakor bo obračunalo z vsemi marksisti, ki se že deset let konsolidirajo, imajo neštete zedinjaške konference, ko pridejo volitve in bi morali skupno v boj za dosego vsaj enega delavskega poslanca, pa gredo narazen in tako pripomorejo kapitalistični SLS do večje zmage. Vsak glas, oddan za male marksistične grupice, je izgubljen, ker ne dobijo količnika in bodo vse brez mandata. Ostane nam samo še «Združena slovenska gospodarska lista», na kateri so

možje, ki nam dajejo garancijo, da bo delavstvo uspešno zastopano v novem parlamentu. Zato vsi napredni delavci in vse pošteno delavstvo v boj za to listo. V nedeljo vsi do zadnjega na volišče in oddajte svoj glas na Kranjskem in Štajerskem v 3. skrinjico, v Ljubljani pa v 2.

★

LITIJA. V enem zadnjih «Slovenec» je napisal dopisnik B. iz Litijske, ki drugače sedi v uredništvu «Slovenca», nekaj besed na naslov članov NSZ, hoteč jih nekoliko premočiti. Predvsem moramo naglasiti, da se je gospod dopisnik za enkrat debelo zmotil. Vsi člani NSZ prav dobro vedo, da je soustanovitelj in ustanovitelj podružnice v Litiji tovariš Bizjak, katerega vsi poznamo in dobro vemo, da ne bo zlezal tja, kamor si naši klerikalci želijo. Razen tov. Bizjaka, drugega ustanovitelja z začetno črko B. ni pri nas. Ste razumeli, gospodje. Naš tovariš Bizjak pa pridno agitira za Juvanovo listo in smo zato vsi delavci tovarne sklenili, da volimo našega priljubljenega predsednika tov. Juvana, ki nam je že večkrat dejansko pokazal, kako se delavstvu pomaga. V času največje brezposelnosti nam je priskočil na pomoč in nas rešil najhujše sile. Takrat ni bilo ne duha ne sluha o klerikalcih, ki so se šele sedaj spomnili tudi na nas. Ne bo nič. Vse litijsko delavstvo gre kompaktno v boj in voli v tretjo skrinjico, v skrinjico tovariša Juvana. Toliko gospodi okrog «Slovenca».

SENOVO PRI RAJHENBURGU. Upravni odbor NSZ na Senovem poziva vse člane naše podružnice, da so zadnje dni pred volitvami in na dan volitev pridno na delu od moža do moža. Vsi na volišče in naša skrinjica je **tretja**. Na krasno obiskanem shodu dne 4. t. m. ste vsi čuli tovariša dr. Bohinjca, kje je resnica in delo, a tudi kdo uganja demagogijo. Pridobivajte znanje za naše misli in naš program, da bomo napredovali. Od vas samih je odvisna vaša usoda, zato vrzite vsi kroglice v **3. (tretjo)** skrinjico. Kar velja za Senovo, velja za vse naše kraje. Vsi na delo za čim lepšo zmago Združene slovenske gospodarske liste, na kateri so naši odlični predstavniki: predsednik Rudolf Juvan, dr. Joža Bohinjec, Franjo Rupnik, rudar Josip Leskovšek in okrožni tajnik Rudolf Tumpej. Za te tovariše vsi do zadnjega v boj!

Knjižnica prosvetnega odseka Delavske zbornice. V mesecu avgustu zaznamuje knjižnica prosvetnega odseka Delavske zbornice v Ljubljani zopet lep napredek napram prejšnjim mesecem. Knjižnico je obiskalo 492 članov in si izposodilo 842 knjig, od teh 535 slovenskih, 259 nemških, 48 srbohrvatskih, ali 741 leposlovnih in 101 znanstveno knjigo. Denarnih dohodkov je bilo 1180 Din. Ta mesec izide tiskan seznam knjig po jako nizki ceni. Vsakdo naj si ga kupi, da ga doma pregleda in si zabeleži številke onih knjig, ki jih želi čitati. Delavci in privatni nameščenci, obiskujte svojo knjižnico in čitalnico.

ki so dajali blago na upanje, izgubili ogromno vsoto. Tu gre za velike vsote in bo zato treba krivce poklicati na odgovornost. Prosimo oblastva, da se zanimajo za račune.

* **Artiljeristi bivšega 7. ljubljanskega topničarskega polka,** poznejši 22., 122., 28. in 128. topničarski polki, se vabijo na celodnevni družabni sestanek, ki se bo vršil ob vsakem vremenu v nedeljo 2. oktobra t. l. pri tov. Seljaku v Domžalah. Pri prireditvi bo sodelovala domžalska godba. Prijave je poslati najpozneje do 15. t. m. na poštini predal 122 v Ljubljani. Za skupno kosilo in kritje stroškov se je določil za vsakega udeleženca znesek 30 Din ter se bodo prijavitelcem vposlale poštne položnice. Tovariše, ki se prireditve ne morejo udeležiti, pa prosimo za gmotno podporo, ker se bo eventualni preostanek razdelil med onemogle tovariše gori imenovanih polkov. — Za pripravljalni odbor: Seljak.

* **K umoru pri Sv. Lovrenu na Pohorju.** Kakor smo že poročali, so našli pri Sv. Lovrencu na Pohorju umorjeno s strelom iz lovske puške kočarico Marijo Javornikovo. Sedaj je prišlo na dan, da je pokojnico pomotoma ustrelil delavec Rudolf Fela z Rdečega brega, ker jo je od daleč v gozdu smatral za srno. Navzoč je bil pri nesreči tudi posestnikov sin Marko Švajger z Rdečega brega. Rudolfa Felo so aretirali. Fela in Švajger se bosta zagovarjala tudi zaradi lova.

* **Roparski napad pri Ptujju.** Trgovca s svinjami Josipa Skrbinaška iz Hajdine pri Ptujju sta te dni v gozdu pri Spodnjem Maclju napadla dva neznanca razbojnika in mu vzela 9000 Din.

* **Najkrasnejšo benečansko nošo** boste videli prvič v Ljubljani 18. t. m. pri razstavi narodnih noš. Tudi pri nas še skoro nepoznana prekmurska noša tekmuje ta dan z vsemi že prijavljenimi nošami. Med temi se bodo videle cele skupine iz raznih pokrajin. Tekmovali ne bodo samo posamezniki, temveč kraj s krajem.

* **Velika nesreča preprečena.** Hlapec Alojzij Oroš je pustil voz s konjem blizu mosta čez Gradaščico v Ljubljani in odšel po opravkih v bližnjo trgovino. Na vozu je sedel njegov petletni sinček. Naenkrat se je konj splašil in začel dirjati po cesti. K sreči je še pravočasno skočil h konju strojni ključavničar Rudolf Klemenc in ga ustavil. Klemenc se je ranil na rokah in nogah, medtem ko se dečku ni nič zgodilo.

* **Pri prehudem zaprtju, napenjanju,** živčnih bolečinah v kolkih, bolečinah v straneh, pomanjkanju sape, utripanju srca, migreni, šumenju v ušesih, omotici, duševni potrtosti Vam povzroči prirodna grenčica «Franz-Josef» izdatno izpraznjenje črevesa in Vas oprosti čuta tesnobe. Mnogi zdravniki z izbornim uspehom uporabljajo vodo «Franz-Josef» tudi pri zdravljenju trakuje. — Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Cene tujememu denarju.

Na zagrebški borzi se je dobilo 5. t. m. v valutah:

1 ameriški dolar za 56.17 do 56.37 Din;
v devizah pa:
100 avstrijskih šilingov za 799.20 do 802.20 dinarjev;
100 nemških mark za 1351.50 do 1354.50 Din;
100 madžarskih pengov za 995.50 do 998.50 dinarjev;
100 italijanskih lir za 307.75 do 309.75 Din;
1 dolar za 56.63 do 56.83 Din;
100 francoskih frankov za 222 do 224 Din;
100 češkoslovaških kron za 168.05 do 168.85 dinarjev.

**Priporočajte in širite
„NOVO PRAVDO“!**

Tedenske vesti.

* **Papirnati drobiž po 1 dinar, 50 par in 25 par bo prenehal veljati koncem septembra 1927.** Finančna delegacija v Ljubljani ponovno opozarja občinstvo, da poteče rok za zamenjavanje papirnatega drobiža po 1 dinar, 50 par in 25 par 30. septembra t. l. Zamenjavanje za kovan drobiž in izjemoma tudi za bankovce Narodne banke se dotlej vrši v Sloveniji pri vseh davčnih uradih. Vsi, ki imajo še kaj papirnatega drobiža, naj ga torej nemudoma zamenjajo, da ne bodo zamudili roka, ki se ne bo podaljšal.

* **75letnica Trgovske in obrtniške zbornice v Zagrebu.** V nedeljo 29. p. m. je Trgovska in obrtniška zbornica v Zagrebu na svečan način proslavila 75letnico svojega obstoja. Svečanosti so se med drugimi udeležili tudi zastopniki vseh ostalih zbornic v državi. Ljubljansko zbornico je zastopal njen prvi tajnik g. dr. Fran Windischer.

* **Brezžična oddajna postaja pri Domžalah.** Lepa svetlopleškana baraka za brezžično oddajno postajo stoji danes na travniku blizu Domžal. Zdaj se urejujejo notranji prostori za stroje. V bližini barake bodo postavili dva železna stebra, visoka po 120 m in oddaljena 200 m drug od drugega. Med stolpoma bo napeta antena z napenjačo. Brezžična oddajna postaja bo v zvezi z ljubljansko glavno pošto. Lepi domžalski trg bo s to napravo mnogo pridobil na svoji privlačnosti.

* **Razstava slovenskih narodnih noš** bo 18. t. m. na velesejmu ob priliki pokrajinske razstave «Ljubljana v jeseni». Udeležba bo zelo velika. Zastopane bodo vse slovenske narodne noše. Vsa pripravljana dela so v polnem teku pod vodstvom pokroviteljice častne dvorne dame gospe Franje Tavčarjeve. Prireditvevanja zanima seveda predvsem slovensko občinstvo, pa tudi iz južnih krajev naše države se že prijavljajo posetniki. Z legitimacijo pokrajinske razstave je dovoljena polovična voznina na vseh osebnih in brzih vlakih.

* **Nemci vabijo Slovence na svojo listo.** Tudi to še moramo doživeti v naši Jugoslaviji, da so začeli Nemci kakor svoječasno v stari Avstriji vabiti slovenske volilce, da oddajo svoje glasove nemškemu kandidatom. Mi nimamo proti poštenim

Nemcem ničesar, toda ta njihov čin je pa vendarle malo predrzen. Zaleglo itak ne bo nič. Do take drznosti so se Nemci mogli povpeti le z moralno podporo naših klerikalcev in radikalov. Heil!

* **Izid občinskih volitev v Zagrebu,** ki so se vršile v nedeljo 4. t. m.: SDS 4 mandate, komunisti 7, obrtniška lista 0, socialni blok 0, hrvaški blok 2, Radić 6, stanovanjski najemniki 2, socialisti 1, socialna zveza 0, radikali 0, židje 3, davičevci 2 mandata.

* **Dve rodbini zastrupljeni z gobami.** Te dni se je zastrupila v Rožni dolini pri Ljubljani z gobami Šušteršičeva rodbina. Najbolj obolelo Adelo Šušteršičevo, učiteljico ročnih del, in njeno 72letno mater Ano Hvalovo so morali prepeljati v bolnico, kjer sta obe podlegli zastrupljenju. Kakor se sumi, je rodbina zavžila med pravimi kukmaki tudi en tako zvani strupeni kukmak ali krompirjevko. — Kmalu nato se je pripetil primer zastrupljenja z gobami tudi v Devici Mariji v Polju, kjer je uživala strupene gobe Jakobova rodbina, tako da so morali prepeljati v bolnico 56letno Julijano Jakobovo, njena sinova Josipa in Antona ter hčerko Antonijo, poleg teh pa še dve rejenki, štiriletno Avgusto Marinkovo in osemletno Alojzijo Černetovo.

* **Kljub nagradi črnogorskim princem in paragrafu 82. si klerikalci in radikali upajo v Trbovlje.** Iz Trbovelj nam pišejo: Klerikalci in radikali so med nami rudarji že mnogokrat iskali in dobili glasove. Kljub temu, da so nam vse obljube požrli, niso odpravili ročnega davka, pač pa glasovali za 42milijonsko nagrado črnogorskim princem ter za paragraf 82., se upajo klerikalci in radikali zopet med nas. Rudarji preišljejo, kako se strinja z grmenjem klerikalcev proti kapitalizmu to, da so klerikalni poslanci s paragrafom 82. finančnega zakona odvalili od bogate Trboveljske premogokopne družbe doklade na siromake. Res, zmisel imajo radikali in klerikalci za uboge ljudi! Z radikali in klerikalci rudarji ne bodo šli.

* **H konkurzu Konsumnega društva v Šmarju pri Jelšah.** Pišejo nam: Konsumno društvo v Šmarju pri Jelšah je v konkurzu in bodo trgovci,

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

Pač pa je pri tem nekaj opazil, kar je v najvišji meri vzbudilo njegovo radovednost. Le nekaj korakov pred njim je počasi šla mlada deklica. Sodeč po obleki je morala biti mlada neznanka iz nižjih slojev. Toda njena krasna stasita postava je takoj vzbudila vso pozornost lopovskega pustolovca. Njenega obraza ni mogel videti, ker je šla pred njim. Domneval pa je, da mora biti lepa, in tako je pospešil svoje korake.

Tedaj pa deklica nenadoma obstane. Velika izložbena okna trgovine z umetninami so dozdevno vzbudila njeno pozornost, kajti stopila je tik k izložbi ter z vidnim zanimanjem motrila izstavljenе slike. Seveda je tudi Alfred že nekaj trenutkov nato stal pred izložbo. Toda njegove oči so od strani motrile samo interesantno deklico. Lahkoživec strmi. Dozdevno iz delavskih slojev izhajajoča tujka je naravnost omamljivo lepa. Bankir pazno ogleduje njeno ljubko glavo, bujne temne lase, sorazmerno postavo ter borno obleko, to je nekaj zanj, zato se odloči, da nagovori deklico. Korak za korakom se od strani približuje deklici, ki še vedno nepremično gleda slike v izložbi. Sedaj stoji Alfred tik lepe tujke. Z desnice, na kateri ima rokavico, pokaže na krassen bakroréz, ki zakriva skoro polovico zadnje stene v izložbi.

«Krasna slika, kajne?» reče vlnudno, obrnjen k mladi deklici.

Ta se ozre kvišku. Pustolovec, ki je že pričakoval nepovoljen odgovor, ujame en pogled njenih temnih oči. Ta pogled ga navda z novim strmenjem. Te krasne oči, tako presunljive, tako nepojmljive, in ta čaroben odsev, ki je žarel iz kot oglje temnih oči, oh, to je nekaj, čemur se ni moč ustavljal.

«Da, zelo lepa,» odvrne sedaj deklica z očarujočim smehljanjem.

Alfreda prevzame neizmerno veselje. To krasno dete dozdevno ne kaže prav nikakega nezaupanja. Zopet enkrat prav veliko obetajoči začetek, da se поблиže seznaní. Zato se odloči, da tako lahko dobljeni uspeh takoj izrabí.

Mlada deklica gre sedaj počasi naprej. Toda ne po glavni, obljudeni cesti, kot je Alfred opazil v svoje veliko veselje, marveč zavije v majhno stransko ulico, kjer je bilo videti le malo ljudi. Pustolovec gre poleg lepe deklice, ki se dozdevno radi tega niti malo ne huduje.

«Vi imate vsekakor kak nujen opravček tu v bližini?» vpraša Alfred vlnudno kot se to spodobi kavalirju.

«O ne. Iščem službo, katero upam kaj kmalu najti v velemestu.»

«Ah, vi niste iz Londona?»

Deklica zanika ter imenuje ime mesteca v Walesu, kjer naj bi bila doma. Alfred je sedaj uverjen, da je njegova igra dobljena.

«Morda pa vam morem jaz biti na uslugo, da dobim primerno mesto za vas?»

Tujka se nekam čudno nasmehne.

«Ali ste lastnik tovarne, gospod?»

«Ne, to ravno ne. Toda imam zelo veliko znancev, in tako je za mene prava igrača, da vam preskrbim dobro službo.»

«Ah, prav hvaležna bi vam bila,» odvrne deklica ter ga pri tem ošvrkne s pogledom, ki docela prevzame bankirja.

«Potem vas pač smem prositi za vaš naslov?»

Nov pogled iz njenih lepih oči spravi Alfreda v prav omočno veselje.

«Maggija Burke,» šepne deklica.

«In stanovanje, gospodična?»

«Canteburska cesta št. 5. ...»

Z veliko naglico zapiše Alfred naslov v svojo beležnico.

«Sedaj vas pa prosim še za ime stranke, pri kateri stanujete.»

«Najela sem si neposredno svojo sobo,» odvrne Maggija, pri čemur ji igra okrog ustnic prav čuden

smehljaj, «v hiši na dvorišču imam svojo sobo, tri stopnice vodijo tja, druga vrata iz veže.»

Tolika prijaznost s strani lepe deklice je pustolovca prvi hip nekoliko osupnila. Vprašujoče motri svojo dražestno spremljevalko. Toda ne, deklica ni nobena vlačuga, to je nedolžno bitje, ki je prišlo iz malega podeželskega mesteca ter z odkritosrčnim zaupanjem povedalo vse prvemu boljšemu človeku, kar je hotel zvedeti od nje.

Pustolovec je neznansko vesel naključja, ki mu je privedlo novo žrtev, ter je odločen, da dozdevno tako nepokvarjeno tujko, kot že toliko pred njo, z omamljivimi obljubami docela naveže nase.

«Gospodična,» prične pustolovec z obrazom moža, ki ima najčistejše namene, «jaz se imenujem Thoms in imam mnogo znanja z lastniki tovarn. Prav lahko je torej za mene, da vam preskrbim zaželjeno službo. Slutim pa, da ste šele prav pred kratkim prišli semkaj?»

«Seveda,» odvrne Maggija smehljaje.

«Ali si ne bi hoteli predvsem ogledati londonske znamenitosti?» vpraša zapeljivec.

«Rada bi že,» reče deklica s čudnim smehljanjem, «toda za take stvari je treba mnogo denarja, moji prihranki so pa majhni.»

«Toda gospodična,» vzklikne pustolovec živahno, «razume se vendar samo po sebi, da vas jaz povsod spremljam; kako bi se sicer mogli v velemestu orijentirati.»

«Vaše ponudbe žal ne morem sprejeti, gospod Thoms.»

Maggija je pri tem posebno poudarila besedo «gospod Thoms».

«Zakaj pa ne, gospodična? V prav posebno čast si štejem, da vas povsod spremlim ter vam marsikaj razkažem, o čemur niti slutili niste v vašem podeželskem mestecu. Prav srečnega se bom smatral, če mi dovolite, da vas smem spremljati.»

«Ne vem,» šepne deklica sramežljivo, «to se vendar ne spodobi — —»

«Oh, bodite brez skrbi, tukaj v Londonu vendar ni tako kot v majhnem mestecu. Med temi milijoni se popolnoma izgubiva, nikomur ne bova niti malo mar. Pri tem nekoliko spoznate velikomestno življenje, v meni pa imate zvestega varuha.»

Če bi bil zapazil Alfred pogled, ki je pri njegovih zadnjih besedah zažarel iz dekličinih temnih oči, bi si bil pač nekoliko premislil.

«No, naj bo,» odvrne sedaj deklica, «če hočete res biti tako ljubezniv, da me pospremite, bom vašo ponudbo hvaležno sprejela.»

Alfred se čuti presrečnega. Tako lahka zmagā kot še nikoli! Lepa tujka je brez dvoma še tako naivna, da mu vse do pičice verjame. Oh, če bi bil slutil, kaj ga čaka!

Maggija se nenadoma vprašujoče ozre okrog sebe. «Ali ni tukaj Canterburska cesta?» vpraša svojega spremljevalca.

«Da, gospodična, ravnokar sva zavila vanjo.»

«Oh, potem me sedaj pustite samo,» prosi nujno deklica. «Tamkajle je že hiša, kjer stanujem.»

«In kdaj vas zopet vidim, gospodična?»

Maggija odlaša z odgovorom.

«Morda danes zvečer,» meni nekam boječje-plašno.

«Ah, gospodična, kako sem vesel!» vzklikne pustolovec, kateremu je izredna dekličina lepota že popolnoma zmešala razum. «Kje pa se snideva?»

Deklica se nekam neodločno ozre okrog sebe.

«Meni je tukaj vse nepoznano.»

«Ali morda smem priti po vas?» vpraša pustolovec drzno.

«No, — le pridite, če hočete biti toliko prijazni.»

«Na svidenje, gospod — Thoms!»

«Tedaj danes zvečer ob sedmih, če vam je prav?»

vpraša vzradošeni bankir ter vlnudno ponudi svojo desnico lepi spremljevalki, kar pa Maggija dozdevno docela prezre.

«Ah, prosim, šele ob osmih, imam še nekaj opraviti, tudi nekaj pisem moram še spisati. Ob osmih torej, če vam je prav.»

(Dalje prihodnjič.)

Zabavni kotiček.

Razgovor med ženskami.

Gospa Hrenova in gospa Čebulova sta se razgovarjali.

Čebulova: «Kunigunda mi je povedala, da si ji ti povedala tisti dogodek, ki sem ga jaz tebi povedala...»

Hrenova: «Preneumno! Ko sem ji tisto tajnost povedala, mi je vendar povedala, da je ne bo nikomur povedala.»

Čebulova: «Naj bo! Jaz sem ji povedala, da tebi ne bom povedala, da mi je ona povedala, da si ji ti najino skrivnost povedala. Pa ji ne povej, da sem ti to povedala...»

Skrben sinko.

Oče (ki je zalotil sinka ponoči na ulici): «Ti, nepridiprav, ali se ne sramuješ bezljati ponoči zunaj?»

Sinko: «Oprosti, ata, jaz sem se izmuznil iz hiše samo zato, da te opozorim na mamó, ki te čaka za vratni z metlo...»

Njemu tudi ne.

Rabelj je obešal tolóvaja, pa se mu je pretrgala vrv in ropar je padel na tla.

«Kaj takega se mi še ni zgodilo,» se je hudoval rabelj.

«Meni tudi ne,» je pripomnil tolóvaj.

Vzoren zakon.

Zena Kunigunda je prišla na policijo in prijavila, da je njen mož že štiri dni odsoten od doma.

Policijski uradnik: «Draga moja, že štiri dni nimate moža, pa nam to javljate šele danes? Zakaj niste prej prišli?»

Zena: «Saj prav za prav prej niti nisem opazila, da ga ni doma...»

Ni mogoče ustreči.

Gospa (v trgovini): «Rada bi kupila primerno darilo za svojega moža.»

Trgovec: «Morda kakšno lepo kravato?»

Gospa: «Ne, ne, moj mož nosi brado, ki vsako kravato zakrije.»

Trgovec: «Potem pa mogoče lahko postrežem z lepim telovnikom.»

Gospa: «Tudi ne, saj ima moj mož zelo dolgo brado.»

Trgovec: «Če je tako, pa pridejo v poštev še samo copate...»

Nič ni bolelo.

Mati (razjarjena svoji petnajstletni hčerki gimnazijki): «Kako si pa mogla dopustiti, da te je profesor Česen poljubil? Zakaj nisi zakričala?»

Hčerka: «Mamica, saj me vendar ni nič bolelo...»

Prijatelj živali.

Jaka: «Torej, ti ne maraš živali?»

Miha: «Nasprotno, prav rad jih imam.»

Jaka: «Tako? Katere pa?»

Miha: «Piščance, race, gosi — seveda na krožniku.»

IZBIRA OBUTVE ZA DIJAKE

in dijakinje ter sploh šolo-obvezne otroke je izpolnjena. Stariši, varuhi in gospodinje, kupajte samo „DOKO“ čevlje, ki so danes najtrpežnejši in največje domači izdelek

D
O
K
O

Trgovina „DOKO“ Prešernova ulica 9, dvorišče. IVAN ČARMAN